

VIHARNIK

Letnik XXXIX – april 2014, št. 2

ISSN 1318-9484

Naravni most Veli Badin na Kraškem robu

foto: Grega Rihar

Iz vsebine:

- **Informacije z občnega zbora**
- **Predstavitve novega predsednika in nove tajnice društva**
- **Izlet ob 40-letnici društva**
- **Čiščenje planinske poti na Javorniški preval**
- **Člani poročajo o izletih: Gore in Kopitnik, Tržaški kras, Pomjan, Na Vojak**
- **Tujerodne rastline v naravovarstvenem kotičku**

Izdaja Planinsko društvo Viharnik, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Prva številka glasila v tekočem letu izide sredi meseca februarja (gradivo za občini zbor), ostale tri številke pa v začetku meseca maja, septembra in januarja. Vaše prispevke za objavo pričakujemo do sredine meseca aprila, avgusta in decembra.

Pošiljanje člankov in drugih prispevkov: Nevenka Kanduč, Pot v Čeželj 2, 1231 Ljubljana - Črnuče, e- pošta: nevenka.kanduc@gmail.com

Uredila: Nevenka Kanduč, lektorirala: Ema Miklavič

Članarino lahko poravnate pri g. Mariju Geču vsak delavnik med 12. in 15. uro, in sicer po predhodnem telefonskem dogovoru z njim na tel. št. 01/ 478 97 22.

OBČNI ZBOR

Otvoritev občnega zbora

Občni zbor društva, ki je potekal dne 17. januarja 2014 na Parmovi 33 v Ljubljani, je najverjetneje potekal tudi zadnjič na tej lokaciji. Na več mestih je bilo namreč videti obvestila o potrebni izpraznitvi objekta do določenega roka. Očitno bo imel Upravni odbor društva za prihodnjo sejo nalogo, da poišče nove prostore.

Pred pričetkom občnega zbora.

Po uvodnem pozdravnem nagovoru predsednice društva Anice Popovič je sledila predstavitev vzpona na 5642 m visoko goro Elbrus, ki ga je predstavila gostja Biserka Čičerov.

Po končani predstavitvi je delovno predsedstvo pričelo z delom. Člani tokratnega delovnega predsedstva so bili Nevenka Kanduč, Alenka Hitti in Štefan Rojina. Zbora se je udeležilo 49 članov, kar je po pravilih društva zadoščalo za sklepčnost.

Poročila o delu društva v letu 2013

Predsednica društva je najprej pozvala člane, da se z minuto molka spomnimo članov, ki so se v preteklem letu, žal, poslovili.

Sledila so poročila predsednice in članov Upravnega odbora o opravljenem delu v preteklem letu. Predsednica društva je poudarila, da smo zelo veliko časa posvetili izdelavi predloga novih Pravil planinskega društva Viharnik. Pri pravilih je opozorila na najpomembnejšo novost, da se predlaga mandatna doba opravljanja vseh

funkcij v društvu iz dveh na štiri leta, opozorila pa je tudi na nekatere druge spremembe glede na sedanja pravila društva. Pri pripravi plana izletov je opozorila na težave s koordiniranjem vodnikov. Zaradi njegove neodzivnosti tudi ni prišlo do podpisa pogodbe s Športno zvezo Ljubljana, da bi naše društvo organiziralo enega ali dva odprta planinska izleta. Člane je opozorila, da v letu 2014 PD Viharnik praznuje 40-letnico delovanja in da se bo treba dogovoriti, kako naj bi ga obeležili. Predstavila je tudi strukturo članstva. Menila je, da smo v letu 2013 s financami dobro gospodarili in nismo posegali v prenesena finančna sredstva iz prejšnjih let. Ob koncu poročila pa je poudarila, da se je trdno odločila, da ne kandidira več za predsednico društva.

Delovno predsedstvo na občnem zboru.

Predsednica Nadzornega odbora Ema Miklavič je poročala, da je poslovanje društva vodeno v skladu s pravilnikom in standardi, ki veljajo za društva in da se je s premoženjem društvo skrbno ravnalo.

Zaradi zadržanosti računovodkinje ge. Darinke Šimec je finančno poročilo podala Nevenka Kanduč. Iz poročila izhaja, da so bili prihodki in odhodki v letu 2013 tako rekoč uravnoteženi, na računu društva pa bilo ob koncu leta tako 2.680 evrov.

Iz poročila koordinirajo vodnikov Borisa Jesenška je izhajalo, da smo v letu 2013 opravili 29 izletov, vseh udeležencev izletov pa je bilo 319. Nekateri izleti so odpadli zaradi slabih vremenskih razmer ali premalo prijav. Dodal je še, da z zadovoljstvom ugotavlja, da na izletih ni bilo nobene nesreče.

Poročilo planinske skupine iz Tacna je podal Janez Pohar. Omeni je, da se tudi pri njih z leti spreminjajo ture, vendar da so z

39 člani v preteklem letu opravili 65 izletov z več kot 700 pohodniki.

Markacist Marjan Kurent je povedal, da je v letu 2013 opravil drugi del tečaja in zaključni izpit za markacista, ter poročal o opravljenem delu na planinski poti Spodnje Jezersko – Javorniški preval, za katero skrbi naše društvo.

Poročilo odseka za varstvo gorske narave je podala Breda Jančar in poudarila, da so bili planirani naravovarstveni izleti izpeljani, razen izleta Pot skozi Zalo zaradi izredno slabih vremenskih razmer.

Člani so z zanimanjem prisluhnili podanim poročilom o delu društva.

Urednik spletne strani Grega Rihar je povedal, da le-ta v letu 2013 ni doživela sprememb, predvideva pa, da bo v letu 2014 nekoliko posodobljena.

V razpravi na podana poročila se je oblikovalo tako rekoč enotno mnenje, da novega prapora društvo ne potrebuje in da za prepoznavnost društva zadostuje dosedanji »prapor«, ki smo ga uporabljali 40 let, čeprav glede na predpise o praporu ne ustreza nekaterim karakteristikam. Razpravljalci so bili tudi mnenja, da za obeležitev 40-letnice društva ne potrebujemo proslave, pač pa naj se v ta namen pripravi ustrezen planinski izlet, primeren za najširši krog članov, ki se bo zaključil v planinski koči oz. kmečkem turizmu. Ravno tako je bilo večinsko mnenje, da se za to priložnost ne izdajo posebne značke. Glede izdaje publikacije ob okrogli obletnici društva pa so člani menili, da je prav, da se ga izda, vendar v ustreznem obsegu, da bodo stroški tiskanja primerni, pri čemer je potrebno paziti, da kvaliteta vsebine ne bo trpela. Ob koncu razprave so bila sprejeta vsa podana

poročila ob istočasno sprejetih usmeritvah, ki so se oblikovale v okviru razprave. Predsednica MDO ga. Marinka Koželj je v nagovoru članom med drugim poudarila, da se tudi druga planinska društva ukvarjajo s podobnimi težavami kot naše, da članstvo v društvih praviloma nekoliko upada, da se starost članov počasi povečuje in temu primerno se načrtujejo tudi planinski izleti. Za delo v društvu so pomembni tako vodniki kot predsednik. V primeru morebitne nesreče na izletu se morata pred sodiščem zagovarjati oba.

Plani dela društva za leto 2014

Plan izletov za obdobje marec 2014 – februar 2015 je bil sprejet brez pripomb. Ker pa je bilo ugotovljeno, da vodnik Jesenšek trenutno nima veljavne licence za vodenje, je bila istočasno sprejeta odločitev, da se pri njegovih izletih določi še drugega vodnika z licenco, dokler sam ne bo imel veljavne licence.

Predlagani finančni načrt za leto 2014 je bil sprejet s tremi korekcijami pri načrtovanih izdatkih. Glede na sprejete usmeritve v okviru javne razprave so se črtala rezervirana sredstva za nabavo novega prapora v višini 580 evrov, stroški proslave ob 40-letnici društva v višini 800 evrov ter stroški za izdajo priložnostnih značk v višini 340 evrov. Po sprejetem korigiranem finančnem načrtu bo društvo predvidoma imelo na tekočem računu ob koncu leta 1720 evrov nerazporejenih sredstev.

Predlog novih Pravil društva

Predsednica društva je na kratko povzela najbistvenejše razlike pri predlaganih novih Pravilih društva v primerjavi s sedanjimi. Poleg mandatnega obdobja, kar je bilo že omenjeno, gre še za vrsto drugih sprememb, med pomembnejšimi pa je tudi ta, da ima društvo dva zastopnika, in sicer predsednika brez omejitev ter tajnika z omejitvami. V Pravilih je natančneje opisan postopek glede sklica občnega zbora in postopek, če občni zbor ne izvoli predsednika društva.

Člani društva o predlogu novih Pravil niso razpravljali in poudarili, da se z vsem predlaganim strinjajo. Sprejeta nova Pravila društva bo potrebno v roku meseca dni posredovati v potrditev še pristojnemu upravnemu organu, nato pa bodo stopila v veljavo.

Poročanje glede predlaganih novih Pravil.

Razrešitev članov UO in članov v drugih organih

Člani društva so z enim glasom »proti«, vsi ostali pa »za« glasovali za razrešitev članov dosedanjega UO in druge člane v organih društva.

Pripomba člana, ki je glasoval proti, je bila, da bi dosedanji UO nadaljeval s svojim delom za eno leto, tako da bi izpeljal praznovanje ob 40-letnici društva.

Glede na predlog je bilo poudarjeno, da enoletni mandat ni možen, pa tudi na ponovno vprašanje dosedanji predsednici, če bi prevzela funkcijo še za dve leti, je bil odgovor negativen.

Predsednica delovnega predsedstva se je dosedanji predsednici Anici Popovič zahvalila za dolgoletno vodenja društva. Enako tudi vodji sekcije za varstvo gorske narave Bredi Jančar. V imenu članov društva se je za dolgoletno in strokovno delo obema še posebej zahvalil Andrej Lipušček.

Dosedanja predsednica Anica Popovič se je zahvalila za izkazano pozornost.

Zahvala tudi Bredi Jančar za njeno delo v sekciji za varstvo gorske narave.

Izvolitev novega predsednika društva, članov UO ter drugih organov društva

Nato se je pričel postopek iskanja novega kandidata za predsednika društva. Predsednica delovnega predsedstva je povedala, da članom dosedanjega UO, kakor tudi dosedanji predsednici, kljub velikim naporom ni uspelo pridobiti kandidata za novega predsednika društva. Zato je bila v gradivu za občni zbor priložena posebna prošnja članom, da se sami odločijo za kandidaturo oz. da k temu nagovorijo drugega planinskega prijatelja.

Med navzočimi člani društva se nihče ni prostovoljno javil za predsednika društva. Najprej je bil za to funkcijo zaprosen dr. Tone Strojnik, vendar je zaradi različnih razlogov to funkcijo zavrnil. Boris Jesenšek je predlagal, da bi to funkcijo prevzel Grega Rihar, vendar je le-ta funkcijo zavrnil zaradi veliko delovnih obveznosti v službi. S strani članov so bili podani predlogi, da bi to funkcijo prevzeli bodisi Milojka Modrijan, Zdravko Melanšek, Nevenka Kanduč, Andrej Lipušček, Spaso Lazukič, Alenka Hitti in Štefan Rojina, ki pa so vsi iz raznih razlogov kandidaturo zavrnil.

Ko je delovno predsedstvo ugotovilo, da nimamo kandidata za predsednika društva in bo pač potrebno pričeti s postopkom za priključitev društva k drugemu društvu, se je javil Grega Rihar, da prevzame kandidaturo za predsednika. Člani društva so njegovo odločitev pozdravili z bučnim aplavzom in ga soglasno izvolili za novega predsednika. Po izvolitvi se je novi predsednik zahvalil za zaupanje in zaprosil za dobro sodelovanje.

Nato so bili soglasno izvoljeni naslednji predlagani kandidati za člane OU, NO ter drugih organov društva:

Člani upravnega odbora:

Metka Grgič - tajnica
Štefan Rojina - koordinator vodnikov
Milka Zupan - blagajničarka
Marija Kastelic - naravovarstveni odsek
Nevenka Kanduč - uredniški odbor
Alenka Hitti - član

Nadzorni odbor:

Ema Miklavič, Helena Medved, Andrej Lipušček

Markacijski odsek:

Marjan Kurent

Sekcija za varstvo gorske narave:

Marija Kastelic – vodja
Jančar Breda, Helena Tepina, Tone Strojin,
Alenka Dobeic – člani

Častno razsodišče:

Milojka Modrijan, Edvard Gaspari, Anica Popovič

Uredniški odbor:

Nevenka Kanduč - urednica
Ema Miklavič - lektorica
Anton Doma – član
Grega Rihar – urednik spletne strani

Podelitev spominskih plaket

Kot zadnja točka tokratnega občnega zbora pa je bila podelitev spominskih plaket, ki so jih ob življenjskem jubileju tokrat prejeli Majda Zoran, Marija Kurnik, Silva Kenda, Nataša Bizilj, Anton Doma in Janez Pohar. Plakete je podelil član delovnega predsedstva Štefan Rojina.

Podelitev spominske plakete Majdi Zoran.

Med prejemniki spominske plakete je bil tudi Janez Pohar.

Družabni del občnega zbora

Uradni del seje je bil končan ob 2.40 uri, nato je sledilo tradicionalno druženje.

Razpoloženje med člani društva je bilo še posebej prijetno in veselo, saj smo na tokratnem občnem zboru izvolili novega predsednika in se tako ni uresničila možnost ukinitve društva, ki smo se je nekateri resnično bali.

Urednica

GREGA RIHAR POSTAL NOVI PRESEDNIK DRUŠTVA

Novi predsednik društva je postal naš vodnik Grega Rihar. Čeprav ga člani dobro poznamo z naših planinskih izletov, kjer običajno vedno poskrbi za kaj novega, nas je zanimalo, kakšni so njegovi načrti pri vodenju društva, zato je nastal naslednji pogovor, ki si ga lahko preberete v nadaljevanju .

Najprej čestitke ob izvolitvi. Grega, kako bi se predstavil članom društva v funkciji predsednika društva?

Po osnovnem poklicu sem učitelj. Že nekaj časa pa se ne ukvarjam z učenjem otrok, ampak z učenjem kandidatov za voznike.

V prostem času pa hodim v hribe. Rad tudi fotografiram. Sem tudi član folklorne skupine.

Ali nameravaš kot predsednik vpeljati kakšne spremembe glede na dosedanje delo oziroma prakso?

Novosti bo treba vpeljati, predvsem take, s katerimi bi privabili nove člane, obstoječe člane pa aktivneje vključiti k sodelovanju v društvu.

Društvo v bistvu vodi upravni odbor, predsednik je le najodgovornejši za delo društva. Ne bi pa spreminjal tega, kar se je izkazalo za dobro že sedaj. Upam, da bomo člani upravnega odbora dobra ekipa. Pričakujem mnogo novih idej, katerih realizacija bo pripomogla k uspešnejšemu delovanju društva.

Prav tako si želim, da bi k delu društva prispevali tudi drugi člani. Vse pobude in ideje sprejemam na elektronski naslov grega.rihar@siol.net. Kmalu pa bo na spletni strani tudi možno oddati tako pobudo. Predvsem bi si želel takih predlogov od članov, ki se izletov ne udeležujejo.

Na občnem zboru je bilo rečeno, da je organizirano pohodništvo v krizi. Ali se s tem strinjaš?

Strinjam se, da je organizirano pohodništvo v krizi. Od časov, ko je cvetelo organizirano pohodništvo, se je v družbi marsikaj spremenilo. Tudi članov

planinskih društev je glede na tisti čas bistveno manj.

Mislim, da sicer pohodništvo ni v krizi, spremenil se je le način obiskovanja gora. Danes so na voljo planinski vodniki, tudi na svetovnem spletu je množica informacij. Ljudje se na podlagi teh odločajo za obisk hribov v lastni režiji. Ne čutijo pripadnosti večji skupini. Pri aktivnejših pohodnikih je lahko problem tudi čas. Če greš v gore v lastni režiji, lažje načrtuješ obiskovanje planin v svoj prosti čas. Ravno tako udeležba na organiziranem pohodu zahteva od udeležencev vsaj nekaj prilagajanja skupini, na izletu v lastni režiji pa je tega prilagajanja manj. To je verjetno tudi razlog, da tisti, ki imajo tako možnost, gore raje obiskujejo v krogu prijateljev ali celo kar sami. Malo pa je k temu stanju verjetno pripomogla tudi gospodarska kriza in dragi prevozi.

Kaj bi bilo potrebno napraviti po tvojem mnenju, da bi okrepili naše vrste, pridobili nove člane, predvsem mlajše?

Velik problem je, da generacija, ki sicer najbolj aktivno hodi v gore, predstavlja zelo majhen delež tega. Kot sem že omenil pri prejšnjem vprašanju, je na voljo vedno več informacij, ki ljudem omogočajo obiskovanje hribov v lastni režiji in ne čutijo potrebe po članstvu v planinskem društvu.

V planinsko društvo jih lahko privabimo, če jim ponudimo nekaj, kar bo za njih zanimivo. Za tiste, ki pogosto hodijo v gore v lastni režiji, so to predvsem atraktivni izleti, na katere drugače sami ne bi šli. Za manj izkušene planince lahko organiziramo planinska izobraževanja ali kar planinsko šolo po programu PZS. Ravno tako lahko

člane pridobimo z zanimivim društvenim glasilom in spletno stranjo. Spletna stran z vsebinami, ki niso zanimive samo našim članom, ampak vsem planincem, lahko privabi nove člane ali jih vsaj informira, kaj se dogaja v društvu. Kajti samo dober program ni dovolj, treba je tudi poskrbeti, da ga vidijo tudi tisti, ki niso člani našega društva.

Po podatkih je v društvo včlanjenih približno 160 članov, izletov pa se jih udeležuje le okrog 50. Kako vzbuditi zanimanje za izlete pri članih, ki se le teh ne udeležujejo?

Verjetno so nekateri člani društva samo zaradi ugodnosti in zavarovanja, ki jim ga prinaša članstvo v PD in na organizirane izlete niti nimajo namena hoditi. Kako privabiti te člane na naše izlete sem delno že odgovoril v prejšnjem odgovoru. Ravno tako je pomembno, da so izleti izvedeni kvalitetno in varno.

Paziti pa moramo, da če ustrezemo članom, ki se izletov ne udeležujejo, s tem ne prikrajšamo članov, ki se redno udeležujejo izletov.

Še nekaj osebnih vprašanj. Koliko časa si že član društva, s čim si se ukvarjal v društvu pred izvolitvijo?

Član društva sem od leta 2001. Od leta 2002 sem vodnik. Od leta 2003 skrbim za spletno stran društva. Šest let pa sem bil v upravnem odboru kot koordinator vodnikov.

Ti je bila ljubezen do gora položena v zibelko, kot radi rečemo?

V gore sem že od malih nog rad zahajal. Včasih mi je bilo malo težko hoditi, vseč pa mi je bil gorski svet. Ko sem bil še otrok, smo doma vsaj nekajkrat na leto šli v hribe in med poletnimi počitnicami smo šli večkrat v Kranjsko Goro. Gore tam okoli so me navduševale že takrat in me še vedno. V srednji šoli sem začel s turnim smučanjem, pri katerem še sedaj uživam. Sledilo je nekaj let malo manjše aktivnosti v gorah, po letu 2000 pa sem zopet okreplil svoje planinske aktivnosti.

Kateri dogodek ali vzpon ti bo ostal v spominu za vedno, najsibo to pozitivna ali pa negativna izkušnja?

Pozitivnih izkušenj je bilo veliko in težko bi se odločil za eno. Med temi je kar nekaj turnih smukov, potem potepanje po delu poti Planica - Pokljuka, raziskovanje

neoznačenih poti in brezpotij, večdnevni izleti v gore, ... Na to, da ostane vzpon v lepem spominu, predvsem vpliva dobra družba, lepi kraji, vreme, ...

Za zaključek, kaj je tvoje osebno priporočilo pohodnikom?

Pohodnikom priporočam redno hojo v gore poleti in pozimi. Vedno morajo poskrbeti za varnost. Poznano je več primerov, ko so se planinski izleti končali tragično. V hribih je lepo, vendar nas situacija lahko preseneti, da se znajdemo v nevarnosti, iz katere je pot nazaj na varno težka ali celo nemogoča. Zato predvsem neizkušeni pohodnikom priporočam, da se udeležujejo organiziranih izletov, kjer bodo spoznali pravilno ravnanje v gorah.

Hvala za pogovor.

Anton Doma

**METKA GRGIČ - NOVA
TAJNICA DRUŠTVA**

Na zadnjem občnem zboru smo izvolili tudi novo tajnico društva. Metka Grčič je ime, ki ga člani društva še ne poznamo, zato jo želimo s tem pogovorom nekoliko поблиže predstaviti vsem članom.

Čestitke ob izvolitvi in dobrodošli v naši sredini. Kaj je bil razlog, da ste se pridružili našemu društvu in še to, zakaj ste se odločili prevzeti naloge tajnice društva?

Hvala za prijazen sprejem. O društvu sem prvič slišala od velikega ljubitelja gora in ljudi, koordinatorja vodnikov, prijaznega in vedno nasmejanega Štefana. Redno me je zadnje mesece obveščal o društvenih izletih in prijetnih druženjih. Ko se je staremu upravnemu odboru bližal mandat k koncu, me je prijazno vprašal in povabil, če bi bila pripravljena prevzeti mesto in naloge tajnice društva. Mislila sem si: "Nekaj novega, svež zrak, lepa in neokrnjena narava, mir, tišina, vesela družba...zakaj pa ne?" Pa še sama se bom podala v gore, udeleževala izletov in skupaj bomo odkrivali skrite koticke čudovite Slovenije.

Prosim, zaupajte nam, na katerem koncu Ljubljane živite, s čim se ukvarjate v službi, imate družino, kaj so vaši hobiji.

Živim za Bežigradom z dvema najstniškima sinovoma. Naši popoldnevi so večinoma zapolnjeni z različnimi obveznostmi, tako šolskimi kot sprostitevimi. Sama rada preberem kakšno dobro knjigo, si ogledam dober film, se družim s prijatelji, kartam, obiskujem zumbo, igram badminton, kjer se zelo razmigam, uživam v sprehodih in v dobri družbi.

V službi opravljam dela poslovne sekretarke v tajništvu zavoda.

Ali bo delo tajnice društva podobno delu v vaši službi?

Tako je, administracija je moje področje dela, tako v službi, kot bo tudi v društvu.

Ali ste že kdaj kaj podobnega opravljali v kakšnem drugem društvu ali organizaciji?

Ne, do sedaj še nikoli.

Je PD Viharnik vaše prvo društvo v katerega ste se včlanili? Ste hodili po hribih že doslej in na čigavo pobudo?

Da, Viharnik je moje prvo društvo, v katerega sem se včlanila. Po hribih nisem dosti hodila, zato sem prav vesela, da bom to tudi začela, saj sem o tem že veliko in dolgo razmišljala.

Kaj vas vleče v gore in kam najraje zahajate?

V gore nisem dosti hodila, ob misli nanje pa si predstavljam dobro počutje, umiritev po napornem delovnem tednu, obilico svežega zraka, predvsem pa napolnitev baterij za prihajajoče dni in izzive.

Prepričana sem, da pri današnjem tempu življenja to vsi potrebujemo.

Verjetno vam je znano, da ima društvo bogat program izletov, zanima me, ali se jih boste udeleževali.

Seznanjena sem s programom izletov društva in vsekakor se jih bom udeleževala, kolikor jih bom lahko uskladila z drugimi obveznostmi. In seveda povabila zraven svojo družino in prijatelje.

Hvala za pogovor.

Anton Doma

**IZLET OB 40-LETNICI
DRUŠTVA,**

**SPREMEMBA TERMINA ZA
BAVŠKI GRINTOVEC**

**BRKINI dne 4. 10. 2014 -
izlet ob 40-letnici društva**

Kot ste prebrali v poročilu z letošnjega občnega zbora, so se člani odločili, da v počastitev 40-letnice društva ne bi organizirali posebne proslave, pač pa da bi vodniki organizirali primeren planinski izlet, ki bi se ga lahko udeležilo kar največ članov. Ob zaključku izleta pa bi se še nekoliko skupaj poveselili v planinski koči ali kmečkem turizmu.

Glede na navedeno odločitev so člani UO že na prvi seji v mesecu februarju proučili možnosti takšnega izleta in se odločili, da bo **izlet ob 40-letnici društva izveden dne 4. oktobra 2014, ki je po že sprejetem Planu izletov predviden na BRKINE**. Ta izlet je namreč lahek, tako da se ga bodo lahko udeležili vsi zainteresirani člani neglede na kondicijsko pripravljenost. V začetku oktobra pa lahko računamo tudi na prijeten jesenski sončni dan.

Bavški Grintovec, dne 30. 8. 2014 .

Po sprejetem Planu izletov za leto 2014 je razvidno, da naj bi bil planinski izlet na Bavški Grintovec dne 26. 7. 2014.

Glede na nekatere spremenjene okoliščine vodnik Grega Rihar tega izleta na predvideni datum ne bo mogel voditi, **zato bo izlet na Bavški Grintovec dne 30. 8. 2014.**

Urednica

ČIŠČENJE PLANINSKE POTI NA JAVORNIŠKI PREVAL

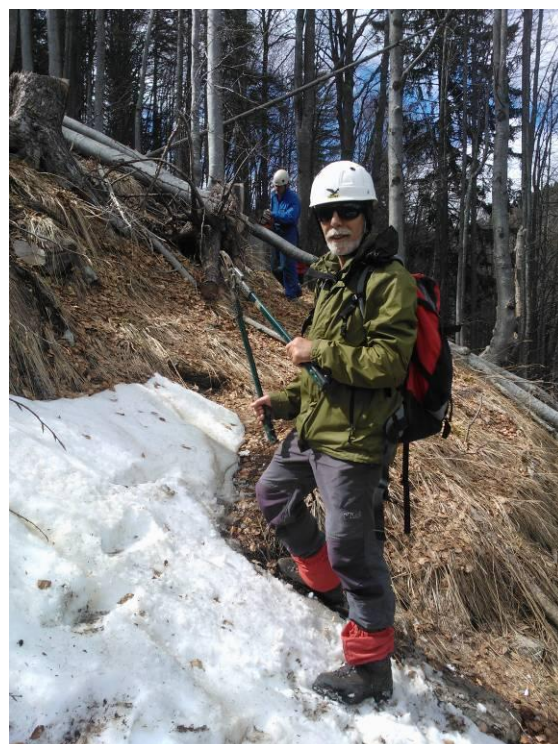
Po uničujočem žledu, ki je našo državo prizadel v začetku letošnjega meseca februarja, so bile zaradi obilice podrtih dreves v gozdovih in tako tudi na planinskih poteh le-te do nadaljnjega zaprte. Zaradi obilice padavin v zimskem in spomladanskem času je bilo čiščenje poti še nekaj časa onemogočeno. V začetku meseca aprila pa smo bili deležni nekaj več sončnih dni, zato se je naš markacist Marjan Kurent odločil za čistilno akcijo na planinski poti Javorniški preval, ki jo vzdržuje naše društvo.

Poleg markacista so še trije viharniki, in sicer Alenka, Bačko in Nevenka, opremljeni z motorno žago, kleščami, ročno žago, predvsem pa z obilico zagnanosti, odšli na našo pot.

Takoj za mostičkom je prvič zapela motorna žaga.

Že takoj na začetku poti za mostičkom je padlo na pot veliko drevo in motorna žaga v rokah Marjana je prvič zapela. Ko so bili deblo in debelejšje veje požagani na manjše kose, je sledilo spravilo debel in vejevja ob rob planinske poti. Taka opravila so se še večkrat ponovila, vmes pa so se odstranjevale veje, ki so padle na pot, Bačko pa je odstranjeval tudi mlade poganjke dreves na sami planinski poti.

Bačko je odstranjeval tudi poganjke dreves na sami planinski poti.

Na dveh točkah je bilo odstranjevanje vejevja še posebej temeljito, ker je zakrivalo obstoječe markacije.

Marjan se je z nekaterimi velikimi in debelimi padlimi drevesi dobra namučil.

Na strmem pobočju, kjer je bil opravljen golosek, je posledično manjši plaz uničil del planinske poti. Izdelani so bili načrti za prihodnjo delovno akcijo, kako bo potrebno trasirati novo pot.

Strmo pobočje, kjer bo potrebno na novo udelati planinsko pot.

Da bo prehod za planince na tem delu poti čim bolj varen, pa so bili ob še neudelani novi poti postavljeni kamniti možici.

Počitek na Javorniškem prevalu po opravljenem delu.

Po dobrem triurnem delu je bil osvojen Javorniški preval, za viharniki pa je bila očiščena planinska pot. Po krajšem počitku in okrepcilu je sledil povratak v dolino, kjer so mestoma odstranili še kakšno spregledano vejo na poti ter spotoma pobrali tudi nekaj odvržene plastike.

Urednica

PRISPEVKI NAŠIH ČLANOV O OPRAVLJENIH POHODIH IN IZLETIH

GORE in KOPITNIK

Izlet na Gore in Kopitnik je sicer bil izpeljan v mesecu decembru 2013, ker pa je bilo za takratno številko glasila že veliko prispevkov, sem se odločila, da ga bom objavila v spomladanski številki.

Na vlaku proti Zidanemu Mostu smo se zbrale štiri planinke (tri Mete in Nevenka), v Lazah pa se nam je pridružila še Darinka. Naš vodnik Borut je prišel na vlak v Litiji in ni kazal razočaranja ob relativno majhni udeležbi za lahek viharški izlet.

Izstopili smo v Hrastniku in že čez nekaj metrov smo krenili po strmi markirani planinski poti v travnati breg. Kljub strmim pobočjem so na njih kar na gosto postavljene manjše domačije in zaselki.

Hodili smo strumno in veselo, čeprav sončka ni bilo na vidiku. Lep bukovo gozd nam je nudil enkratne poglede na stvaritve narave. Ravne visoke bukve so bile tako lepe, kot bi jih kdo narisal.

Na poti smo občudovali lep bukovo gozd.

Pridna domačinka v vasi Krnice je zaradi visokih temperatur za ta letni čas že pospravljala na vrtu, mi pa smo občudovali njene zlate ribice v ribniku ob cesti. Izmenjali smo nekaj stavkov in veselo nadaljevali pot.

Vse udeleženke izleta.

Po kakšni uri hoje smo zagledali lepo cerkvico sv. Jurija na Gorah, kjer je bil naš prvi cilj. Ustavili smo se namreč v Domu na Gorah, ki je v novoletno okrašenih prostorih kar vabil popotnike k okrepčilu.

Sv. Jurij na Gorah.

Naročili smo topel čaj ali kuhano vino, oskrbnica pa nas je presenetila z zlatorumenim in dišečim »krumpantočem«. Vodnik je povedal, da je bila to včasih zelo pogosta hrana rudarjev. Ta jed je značilna za zasavsko regijo, pred več kot 200 leti pa je prišla sem iz nemško govorečih krajev.

Recepta za tako imenovane krompirjeve palačinke nismo izvedeli, saj morajo gospodinje določene detajle varovati, na internetni strani pa sem odkrila več variant za pripravo te dobrote. Krompir je potrebno naribati na repne rezance, ga posoliti, nato dobro ožeti, mu dodati jajce, za izboljšanje okusa pa se lahko doda več začimb od čebule in peteršilja do pora itd.

Sama sem dodala ta recept v domači jedilnik, saj je vsaka popestritev v kulinariki dobrodošla.

»Kruppantoč« ali krompirjeve palačinke.

Ko smo zapuščali Gore, nas je sonček kar lepo grel in spremljal proti našemu drugemu cilju. Pot se je vila po grebenu, zato smo lahko občudovali strma pobočja nad reko Savo na naši desni strani, na levi strani pa se nam je odpiral čudovit pogled na obilico hribov in gora ki smo jih tudi že osvojili, od Čemšeniške planine, Mrzlice do Šmohorja.

Vse tri Mete, ki so se udeležile izleta.

Po uri hoje smo prišli do kočice na Kopitniku. V koči je bilo precej živahno in prednovoletno razpoloženje. V njej smo se zadržali nekaj več časa in uživali v slastni hrani na žlico in lepo zapečenih pečenicah. Glede na to, da nas je čas že malo priganjal in smo se bali hoje v temi, smo se odločili, da vrh Kopitnika izpustimo in smo malo pred vrhom zavili po relativno strmi poti nazaj v dolino. Mestoma smo morali na poti premagati tudi kakšno naravno oviro, ki je vzdrževalci poti še niso uspeli odstraniti.

Na poti navzdol smo morali premagati tudi kakšno oviro.

Ko je bil strmi del za nami, smo lahko uživali v položnejši in mestoma tudi razgledni poti.

Pričelo se je že mračiti, ko smo prišli na železniško postajo v Zidanem Mostu. Kmalu zatem smo že bili na poti proti domu. Vodniku Borutu smo se zahvalile za prijeten izlet in priporočili, da nas z vlakom popelje še na kakšen lep vrh v Posavskem hribovju.

Nevenka Kanduč

TRŽAŠKI KRAS

Vozili smo se po avtocesti proti Primorski. Sonce je bilo skrito nad debelo kopreno žalostnih oblakov. Ni preneslo pogleda na trpljenje pohabljenih gozdov z obglavljenimi drevesi, katerih štrclji so s svojo bolečino brez besed spraševali »zakaj?«. Ali je res, da so na tem lepem koščku zemlje, ki ni samo lep, ampak tudi strateško pomemben, nekateri z belimi ovratniki preizkušali vremensko orožje, kot piše v pošti, ki jo mnogi beremo na svojih računalnikih in se sprašujemo: »ali je res?«

Helena je pripovedovala, kako je v požled uklenjeni gozd jokal, kako so pred tedni ječala drevesa in s povsem enakimi kriki kot ljudje, vpila na pomoč. Presunljivo prošnje, vzdihni bolečin, tuljenje groze... "zakaj?"

Ustavili smo se šele v Mavhinjah, v kraški vasi, kjer skoraj ni več pravih portonov, za katerimi bi se skrivali borjači. Mavhinje, Cerovlje in Vižovlje je namreč leta 1944 do

tal požgal okupator, saj so se Primorci – kot TIGRi in kasneje kot partizani odločno borili za svoj dom in jezik. Toda leta 1954 je cona A (Trst z okolico) pripadla Italiji in njihove žrtve so bile zaman. Trst, ki je bil pred sto leti prestolnica slovenske kulture (in kjer je tedaj živelo še enkrat toliko Slovencev kot v Ljubljani), je že skoraj povsem italijanski, saj so se morali Slovenci zaradi političnih pritiskov izseljevati. Nista ju porazili niti prva niti druga svetovna vojna – o njihovi usodi so odločali gospodje z belimi ovratniki in debelimi mošnjami. Spet sem razmišljala o kulturi naše civilizacije, ki dovoli, da manjšina z belimi ovratniki zaradi svojega pohlepa in potrebe po prestižu uničuje vse okrog sebe. V Mavhinjah je še vedno veliko Slovencev, še vedno so tu slovenski napisi, toda tisti, ki jih je Borut spraševal o poti na Grmado, niso razumeli našega jezika. Slovenci zares postajajo manjšina (sedaj je v tržaški pokrajini samo še 40% Slovencev, ki seveda živijo večinoma v vaseh; mesta so zelo poitalijančena).

Prav občudovala sem Boruta, ker je uspel najti komaj vidno modro markacijo, ki vodi od Tržaškega krasa preko Goriških brd, Benečije, Rezije, Kanalske doline do Julijcev in tako povezuje Slovence na zahodni meji.

Bolj kot slabe markacije nas je vodil proti Grmadi dolg kamnit zid, ki je nastajal s kamnov in skal, ki so jih naši dedje pobirali s trde kraške pokrajine in si tako izkrčili vsaj nekaj pedi obdelovalne zemlje. Še sedaj smo lahko gledali liliputanske vinograde, zasajene v čisto majhnih vrtačah – obdelovalne zemlje je na krasu, ki so ga Benečani opustošili za gradnjo Benetk in svojega ladjevja, tukaj zares malo. Pohlep in želja po prestižu gospodov v belih ovratnikih je spremenila nekoč bogate dobove in gradnove gozdove v polšpuščavo in šele ob prelomu v devetnajsto stoletje so začeli spet saditi drevesa – bore. Sedaj smo videli že tudi kar precej krmežljivih cerov, skromne, pionirske vrste hrasta, ki bo morda omogočil, da bo tukaj čez stoletja spet rasel dober dob. Žal pa bo takrat ime Doberdob, ki se razprostira nad Tržičem, že pozabljeno, tako kot smo že pozabili ime Tržič in ga nadomestili z Monfalkonom. Nekoč sem napisala jezno pesmico, posvečeno vsem slovencljnom, ki ne poznajo Tržiča:

Burja nad Tržiškim zalivom

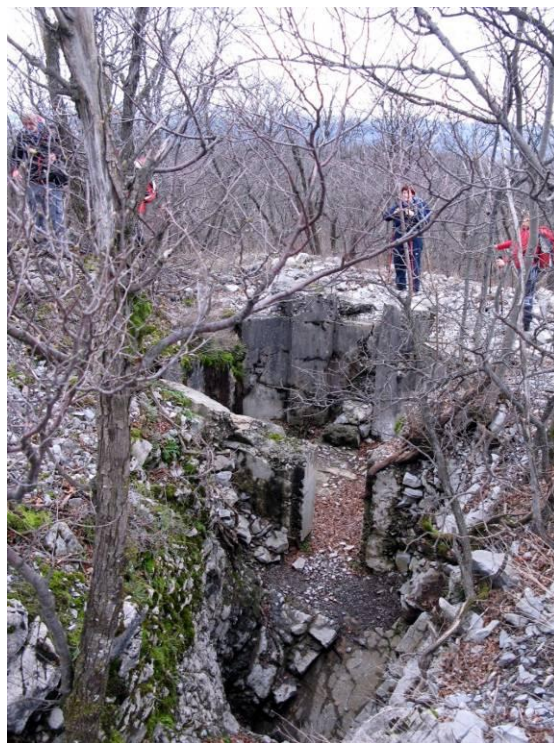
*Kraška burja kakor furja
divje buta, se razburja,
tuli, suva vsepovprek,
s streh odnese kup opek
in xaluča fičfiriču,
ki prepričano Tržiču
reče laško – Monfalkon,
vse opeke pred porton.*

Naša imena toliko povedo – prav gotovo so na Grmadi nekoč s kresovi opozarjali ljudi v Furlanski nižini, da se bližajo Turki. Kaj pa pove laško ime Monte Ermada?

Lepa, a zaradi pohlepnih Benetk in zaradi srditega obstreljevanja med prvo svetovno vojno opustošena kraška pokrajina si še vedno ni opomogla od razdejanj, ki so jih zakrivali brezčutni, grabežljivi beli ovratniki ob pomoči svojih enako pokvarjenih priležnikov. Spet sem razmišljala o naši visoko kultivirani civilizaciji, ki ji vladata pohlep in prestiž.

Ob poti so nas spremljali vhodi v zaklonišča prve svetovne vojne. Najbolj ohranjen je bil vhod tik pod vrhom Grmade, hriba, ki je imel pred sto leti tolikšen strateški pomen, da je zanj žrtvovalo življenje na tisoče vojakov.

Vhodi v zaklonišča – tragični spomini prve svetovne vojne.

Zaradi žalostnega vremena so bili pogledi z vrha nejasni – le medlo smo videli Julijce, gledali morje, Tržič in kraške vasi.

Potem smo se odpravili proti Devinu. Morda smo hodili po isti poti kot nekoč Lepa Vida, ki je na Grmadi pasla svoje tri krave, v Devinu pa se srečevala z ljubljениm ribičem Simerjem. Toda tudi v njuno srečo se je vmešal gospod z belim ovratnikom in debelo mošnjo; ker je bila Vida tako lepa, jo je gledal devinski grof Friderik kot svojo lastnino in - svojo jetnico. Nesrečna Vida je morala postati grofica Bela dama devinska. Toda Simer in Vida sta se skrivoma še videvala in njuna ljubezen je spočela sina Tamela. Ko je neko viharno noč poskušal Simer ugrabiti Vido, jo je Friderik, v ponovnem izbruhu sovraštva do nepokorne jetnice, porinil iz gradu preko devinskih sten v morje. Simerjev čoln se je razbil ob skalah in tako sta ljubimca ostala za vedno združena.

Na vrhu Grmade.

Takrat je pod gradom zrasla v tančico ovita bela skala – okamenela Bela dama devinska. Nekatere legende pravijo, da se je ponoči njen duh vračal v grad k malemu otročičku, drugi menijo, da je sina odpeljala Sofija, ki ji je v najhujših časih stala ob strani. (Če imate čas, preberite knjigo Dušana Jelinčiča - Bela dama devinska.)

Na levi strani fotografije so ostanki starega razrušenega gradu.

Ogledali smo si razrušeni stari grad, pod katerim sta umrla nesrečna ljubimca, in občudovali poglede na devinske pečine, ki se dvigajo nad morjem.

Devinski grad.

Pod nami so bila na južni strani lepa devinska kopališča in pristani za jadrnice, malo dlje smo videli Sesljan in v meglice zaviti Trst. Proti severu pa smo gledali ogromne ladje v Tržiškem pristanišču. Žal se nismo mogli odločiti za ogled novega gradu s prekrasnim parkom in bogato notranjščino. Tudi bunkerja, ki so ga v drugi svetovni vojni vklesali v pečino nad morjem in je sedaj spremenjen v mini muzej, nismo videli. Za pozno poletje pa nam je ostal še obisk Rilkejeve poti, ki se vije vrh pečin, okrašenih z bleščečim rujem in črniko (naš edini zimzeleni hrast). Pogledi na prepadne stene, ki se pnejo nad morjem, ostanejo v spominu vse življenja.

Pogled iz Devina.

Stari devinski grad je nastal najkasneje v 11. stoletju. Njegovi najstarejši lastniki so bili Herren von Tybein oz. Devinci, ki so bili spočetka vazali oglejskega patriarha.

Novi grad je prvič omenjen leta 1363. Graditi so ga začeli že Devinci, dokončali pa so ga v 15. stoletju Walseejci. Leta 1508 so ga zavzeli Benečani, leta 1813 so ga deloma požgali umikajoči Francozi, hudo poškodovan je bil med prvo svetovno vojno. Grad je še vedno rezidenca princev Torre e Tasso (Thurn und Taxis).

Na zdravje, da se bomo lahko še vračali v te obmorske kraje.

Sklep: sem se bomo še vrnili! Morda bomo šli po Rilkejevi poti, si ogledali Ribiško naselje, kjer so našli in kjer kažejo najbolje ohranjenega dinosavra svoje vrste na svetu (pozabila sem, katere vrste!) in kjer je lepa Vida nabirala trstičje za svoje piščalke, občudovali našo najkrajšo, 2 km dolgo, a vseeno mogočno reko Timavo, njene čudovite izvire in njen izliv.....

Alenka Dobeic

POMJAN, 8. 3. 2014

»Jutri gremo na izlet...kakšno bo že vreme... kdaj moram vstati...kaj moram še kupiti...?« so bile moje prve misli, ko sem v petek zaključila službo. In res je popoldne sledil nakup pijače, sendvičev in sladkih prigrizkov, priprava obleke in obutve ter ženski večer s prijateljico Andrejo, ki sem jo povabila z nami na izlet, kot tudi svojo mamo in njeno sestrično.

Zjutraj smo se zbrali v Tivoliju ob dogovorjeni uri, veliko novih obrazov, nekaj poznanih. Da se je dan in izlet začel sladko, nas je vodnik Štefan prijetno presenetil, ko je vsem ženskam prinesel sladek bonbonček z lepim voščilom ob dnevu žena. S kombijem in dvema avtomobiloma smo se odpravili proti Primorski.

Malo ven iz Kopra smo parkirali, nekateri smo se preobuli, vzeli, kar potrebujemo, in pripravili pohodniške palice (kdor jih je imel).

Izhodišče za Pomjan v okolici Kopra.

Štefan nam je pokazal na bližnji hrib, katerega vrh in cerkvico tam so že nežno objemali sončni žarki, in nam povedal, da je to naš cilj.

Glede na dejstvo, da sem do sedaj prehodila samo najbližje in najbolj znane izletniške poti, sem se svoje prve udeležbe na organiziranem izletu v hribe prav veselila. Po asfaltni cesti smo se podali proti vznožju. Na začetku sem se s svojo žensko skupino držala blizu Štefana, saj nas je sproti seznanjal z osnovnimi pravili postopanja v hribih, pripovedoval o svojih bogatih izkušnjah kot vodnik, ki se jih je v osmih letih vodništva nabralo precej. Dobre volje in smeha ni manjkalo.

Izhodišče za Pomjan je lepo označeno.

Zavili smo na gozdno pot ter se prepustili lepotam in zvokom narave. Kako je to prijalo...nobenih telefonov, nobenega priganjanja, nobenega prometa, zvoka gospodinjskih ali pisarniških naprav...samo narava...in mi. Bolj kot je bila pot strma, bolj je bila tudi ozka. Kot nas je na začetku seznanil Štefan, naj bi nas na poti izzvala dva hujša vzpona in na prvega smo se pogumno podali. Ozka pot nas je vijugasto vodila po strmini, tako ozka, da sem neprestano gledala pod noge, saj sem morala biti previdna na vsakem koraku.

Prvi nekoliko zahtevnejši vzpon.

Če ne bi hodili v gosji vrsti in če ne bi bila prepričana, da Štefan točno ve, kam moramo, bi bila prepričana, da smo se

izgubili. Tako pa sem se lahko prepustila naravi. Na vrhu prve strmine so nas že čakali topli sončni žarki ter majhna ravnica, kjer smo se odločili, da po uri hoje malo postanemo, pomalicamo in se malo pomartinčkamo.

Pot smo nadaljevali po precej gosti gozdni poti, kjer nas je kljub drevju ujela morska burja in nam močno razkuštrala frizure. Kar lep del poti nas je spremljala s svojim nadležnim mrzlim vetrom, da smo si nekateri naredili kape, drugi kapuce.

Druga strmina še zdaleč ni bila tako strma, dolga in naporna kot prva. In tudi vzpodbuda, da smo po njej že skoraj na cilju, je bila dovolj, da smo jo zlahka premagali.

V daljavi že vidimo naš cilj.

Počasi, a vztrajno se nam je odpirala jasnina pred nami, videli smo že nekaj streh hiš in zvonik cerkve v Pomjanu. Za vsem tem pa še sonček... Vse to nam je zvbilo velik nasmeh na obraze, a popolnoma nas je pa prevzel pogled levo...pogled v dolino, pogled na koprski zaliv, pogled na morje... Neprecenljiv trenutek.

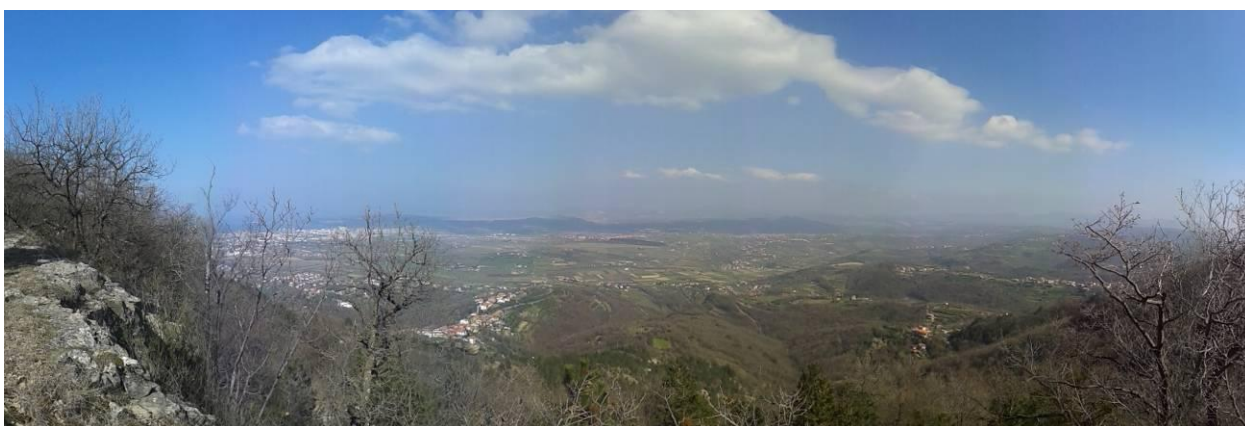

Vasica Pomjan na vrhu hriba.

Majhna, simpatična vasica Pomjan na vrhu hriba nas je sprejela v svoje prijazne ulice.

Na sončnem vrtu gostilnice Istrska klet.

Na poti smo lahko občudovali lep koprski zaliv.

V gostilni Istrska klet so nas že pričakovali in nas nasitili s svojimi primorskimi dobrotami. V dobri družbi in ob dobri kapljici smo si povrnili moči, da se vrnemo nazaj v dolino. A pred tem je seveda sledila gasilka fotografija.

Vračali smo se po drugi poti, ki je bila prav tako prijetna, tako gozdna kot kamnita. V dolini pa nas je še počakalo sonce, ki nas je pospremiilo do avtomobilov.

Naužiti svežega zraka, zadovoljni z vremenom in dnevom ter malce utrujeni smo se poslovili in odpeljali proti domu. Preživela sem čudovit dan, v prijetni družbi, predvsem za uživala v lepotah narave.

Metka Grgič

NA VOJAK ... po sonce

V nedeljo, 13. 4. 2014, se je skupina viharnikov z vodnikom Borutom Vukovičem odpravila »osvojiti« Vojak, najvišji vrh Učke. Borut nas je ob odhodu seznanil, da bo glede na vremensko napoved tokrat, vsaj dopoldne, eden od tistih sedemdesetih dni v letu, ko je na vrhu sonce. Z minibusom smo se odpeljali do parkirišča na Poklonu. Poučeni smo bili, je ta kraj to ime dobil, ker so romarji, ki so bili namenjeni k Marijini cerkvi na Trsat, tukaj prvič zagledali cilj svojega romanja in so se mu »poklonili« oziroma priklonili, kot bi rekli po slovensko.

Zadnji del poti je potekal po cesti in nato po krajši razgledni poti, ki sta nas pripeljali na vrh Vojaka (1401 m), na katerem stoji razgledni stolp.

Napovedanega sonca ni bilo, le tisti z domišljijo smo morda videli kak žarek. Ker ozračje ni bilo najbolj čisto, razgled ni bil najboljši. Vseeno pa je bilo možno videti

reški zaliv, kvarnerske otoke, Gorski Kotar in Čičarijo.

Na Poklonu, izhodišču našega izleta.

Po krajšem počitku in gasilskem fotografiranju se je del skupine vrnil po isti poti nazaj na Poklon, ostali pa smo se odpravili do Moščeničke Drage.

Pred razglednim stolpom na Vojaku.

Med potjo naj bi si ogledali tudi Svarunovo pot, ki je posvečena staroslovanski mitologiji. Ko smo se spustili v smeri Lovrana, je bilo že na poti do sedla čutiti, pa tudi pogled na rastje nam je to potrjeval, da se je v tem delu pomlad že bolj »udomačila«. Hkrati so nas pozdravili topli sončni žarki, tako da je vse skupaj zares postalo spomladansko. Pot v tem delu me je nekako spominjala na poti po naši nanoški planoti in nas je pripeljala do vasi Mala Učka.

V nadaljevanju poti pa se je Svarun (ali bolj znan kot Svarog) odločil, da se bo z nami nekoliko poigral. Slovanski predniki so ga povezovali z nebom. Njegovo ime naj bi namreč izhajalo iz sanskrskega korena svar, ki naj bi pomenil bliskanje, nebo, sonce. Ker je Svarun slutil, da smo odprti za nova pohodniška doživetja, je poskrbel, da se naš planinski podvig ni udobno nadaljeval po zaznamovani in utrjeni poti, ampak nas je usmeril v neznano.

Spust z Vojaka proti sedlu.

Tako smo se spuščali po ozki, pogosto zaraščeni lovski stezi, ob čemer smo nekateri ugotavljali, da se sami v kaj takega verjetno ne bi podali, da pa je v družbi z ostalimi v bistvu povsem prijetno. Vendarle pa smo bili vsi zadovoljni, ko smo spet prišli do markirane poti, ki naj bi nas pripeljala do cilja, tj. do Moščeničke Drage. Toda Svarun nam jo je spet zagodel. Če je kot božanstvo že povezan z nebom, potem nas lahko še malce spodobno blagoslovi, se pravi namoči. Dež sicer ni bil močan, toda vztrajen, tako da se nihče od nas ni branil zaključiti izleta ob cesti, ki vodi v Potoke, kjer nas je čakal prevoz.

Vzpon na Vojak je enostaven in prijeten izlet, ki je primeren za vse generacije. Tudi razgled z vrha je, če je vreme primerno, lep in raznolik. Edina slabost je verjetno ta, sta potrebni kar dobri dve uri vožnje, če se odpravimo iz Ljubljane, da pridemo do izhodišča izleta. Ampak želja po odkrivanju novega odtehta tudi to.

P.S. To je bil moj prvi planinski izlet z viharniki, čeprav sem že dlje časa član »njihovega« planinskega društva. Prijetno sem se počutil v njihovi družbi, tako da če je bil prvi, pa gotovo ne bo zadnji.

Zvone Bergant

NARAVOVARSTVENI KOTIČEK

TUJERODNE RASTLINE II. del

Kakor sem v prejšnji številki glasila že omenila, bom tokrat predstavila nekaj najbolj invazivnih tujerodnih plevelov in drugih rastlin, ki povzročajo škodo tako kmetijstvu, domačim rastlinam in tudi ljudem. V vrtovih nam tujerodni pleveli povzročajo veliko dodatnega dela, v kmetijstvu pa te rastline lahko bistveno zmanjšujejo pridelek, v naravnem okolju pa izpodrivajo domače vrste rastlin.

Ambrozija

Eden najbolj osvoženih tujerodnih plevelov, o katerih se v zadnjih letih najpogosteje govori, je ambrozija. Iz Severne Amerike se je v sredini devetnajstega stoletja razširila tudi v Srednjo Evropo. Prepoznamo jo po zelenih, dvakrat pernatih deljenih listih. Struktura lista in delitev listnih krp je podobna kot pri navadnem pelinu. Predstavlja vse večji problem za zdravje ljudi in za kmetijstvo. S cvetnim prahom povzroča hud seneni nahod in napad astme.

Zlasti pri ekološki pridelavi in posevkih, kjer ni mogoče kemično zatiranje, vpliva na zmanjšanje kmetijskih pridelkov. Manjše populacije je priporočljivo izpuliti, ko je rastlina visoka 10 do 20 cm in koreninski sistem še ni toliko razvit, da bi nudil velik odpor. Pri večjih populacijah pa so sedaj lastniki zemljišč z zakonom zavezani, da morajo na svoje stroške izkopavati ali kositi ta plevel.

Japonski dresnik

Iz Vzhodne Azije so japonski dresnik zanesli v Evropo koncem devetnajstega stoletja. Rastlino so začeli kultivirati v vrtovih in parkih kot okrasno rastlino. Kasneje so jo pričeli uporabljati tudi kot krmno oziroma medonosno rastlino pa tudi za utrjevanje brežin in preprečevanje erozije.

Japonski dresnik je uvrščen med 100 najbolj invazivnih rastlin sveta. Izpodriva naravno rastje ter tako spreminja videz krajine in negativno vpliva na biotsko pestrost. Korenike japonskega dresnika lahko prodrejo skozi 5 cm debele plasti asfalta, zato ima lahko negativen vpliv na stavbe in druge objekte, kot so ceste, nasipi, jezovi... Zaradi invazivnosti lahko hitro preraste tudi obdelovalne površine, zlasti travnike, ki jih ne kosijo redno.

Zaradi izredne invazivnosti se z japonskim dresnikom že več let spopadajo v številnih evropskih državah. Njegovo odstranjevanje je izredno težaven in dolgotrajen proces, zlasti zaradi sposobnosti njegove regeneracije že iz majhnih koščkov korenike. Redno in več let zapovrstjo je treba kositi ali puliti mlade poganjke ter izkopavati korenike. Veliko uspešnejše je kemično odstranjevanje s pomočjo herbicidov, kar pa ima lahko ob nenadzorovani rabi zelo negativen vpliv na okolje.

Orjaški dežen

Ta velika kobulnica izvira iz zahodnega Kavkaza. V Evropo so jo prinesli v sredini 19. stoletja. Gojili so jo predvsem v botaničnih vrtovih in na velikih posestvih, vendar je marsikje prestopila meje vrtov in se začela širiti v okolico. Zaradi strupenega rastlinskega soka, ki povzroča na koži alergije, je orjaški dežen zelo nevaren za ljudi. Poleg tega lahko preraste obsežne površine, na katerih zaradi velikih listov s senčenjem spodnjih plasti onemogoča rast domorodnih rastlin. V letu 2011 je bila v Ljubljani organizirana prva akcija odstranjevanja tega nadležnega plevela v naravnem okolju.

Enoletna suholetnica

Enoletna suholetnica je bila nekoč komaj omembe vreden pleve, danes pa se razrašča tako rekoč povsod. Najdemo jo na mnogih opuščenih travnikih, ob gozdnih cestah, na naplavinah potokov in rek. Zaradi njene trdoživosti in odpornosti izpodriva domače rastlinstvo.

Breda Jančar

MINUTKA ZA POEZIJO

Šoja

*Zakaj naj vran bi bil temačen?
Zakaj ne bil bi kdaj drugačen?
Nekako rožnat, bres sivine.
Zakaj ne vpletel bi modrine?*

*In šoja krila je razpela,
neba modrino vanje vdela,
ob modro barvo pa je smelo
dodala črno in še belo.*

Alenka Dobeic

UTRINKI IZ NARAVE

Ivje na Snežniku

Snežnik je znan po močnem vetru, ki ob mrzlih dneh ustvarja ivje. Na privetrni strani drobne vodne kapljice primrzujejo na podlago in tako počasi raste ivje. Ivje vedno raste proti vetru.

Šareni pasovi, Durmitor

Šareni pasovi so ena od znamenitosti Durmitorja. Šareni pasovi so del grebena, ki se od Škrčkega ždrijela nadaljuje proti najvišjemu vrhu Durmitorja – Bobotovemu kuku .

Grega Rihar

KOBILICE

Kobilice (Orthoptera, grško ortho-raven, pteron-krilo) spadajo v red žuželk , ki živijo po vsem svetu, največ v krajih s tropskim podnebjem in jih je več kot 20.000 vrst. So raznovrsten red žuželk, katerih značilnost so zadnje noge, ki so prilagojene za skakanje, velik zaobljen ščitek na oprsju in navzdol usmerjene čeljusti. Red sestavljata dva večja podredova, dolgotipalčnice (Ensifera) in kratkotipalčnice (Caelifera). Enostavno jih ločimo po dolžini tipalnic, ki pri dolgotipalčnicah lahko presegajo dolžino telesa, pri kratkotipalčnicah pa tipalnice niso daljše od telesa. So kozmopolitske, združujejo se v roje, v velike roje se združuje le približno 10 vrst kobilic. Prehranjujejo se s travami. V Sloveniji živi mnogo vrst kobilic.

Zelena kobilica doseže dolžino do 35 mm, je poudarjeno zelene barve, včasih z rožno rdečim pridihom. Krila so daljša kot zadek. Samica ima sabljasto leglo, ki je tako dolgo kot ona sama. Jajčeca odloži globoko v zemljo. Ličinke se izležejo običajno šele prihodnjo pomlad. So zelo podobne starim, se večkrat levijo. Najkasneje v avgustu se levijo zadnjikrat. V pozni jeseni jih pobere vse po vrsti.

Vir:1. Wikipedija-prosta enciklopedija
2. Živalski svet-Hans Wilhelm Smolik (Državna založba Slovenije-I. izdaje 1967

Anton Doma

April 2014

PD VIHARNIK